

Convoiului înainta agale, ca un alai de îngropăciune, cu Aurică în frunte. Alinie căruțele de-a lungul zidurilor curților, la marginea drumului, și intră singur pe poartă. Se apropie de Ruxandra, ajunsă în mijlocul curții, și îi ajută să descalece. Jupâneasa Aristița le urmărea mișcările, încercând să înțeleagă din cele mai mici gesturi ce-și spun.

Ruxandra vorbea cu fruntea încruntată și cu ochii triști. Gesturile de-acum – pentru întâia oară muiate, grele ca sub povara unor pietre purtate în pumnii mici – dădeau frumuseții ei adâncimi pe care nu le avusese niciodată până acum. Capul cărunt al lui Aurică se pleca din ce în ce mai mult sub ploaia de întrebări. Prinse a învăța în mâini dârlogii celor doi cai, vădit încurcat, hotărât să nu mai scoată o vorbă, ci numai să-și aștepte osânda.

Știe, înțelese jupâneasa Aristița.

Coborât ca o furtună din foișorul culei bătrânești, Vlaicu năvăli în curte cu toată fața luminată de o bucurie nestăpânită. Își purta tot sufletul în ochi, pregătit să-l dăruiască. Înflăcărarea sa îl opri să vadă de departe umbrele din ochii jupâniței și vinovăția ce plecase capul ispravnicului. De la fereastra iatacului, jupâneasa Aristița îl putu vedea pe Vlaicu intrând în vorba celor doi cu însuflețire, domolindu-se apoi pe măsură ce Ruxandra își rostea întrebările, nedumerindu-se și încercând, încurcat, o dezvinovățire.

— Nu se cade slujbei dumitale și încrederii cu care ai fost primit în aceste curți, vorbea jupânița cu o seriozitate ce îngheța sângele în vinele clucerașului, să te faci părtaș la astfel de înșelăciuni.

— Jupâniță, vorbește deslușit, căci învinuirile ce-mi aduci nu-mi sunt cunoscute, spuse Vlaicu, căutând ajutor în privirile plecate ale ispravnicului. Care este necazul?

Aurică acoperi cu palma nările fremătânde ale Bucurei, pentru ca mânza să-i ia mirosul și să o poată despărți de jupânița, apoi ieși încet din mica adunare tulburată din curțile boierilor Sămărghiteni, bolborosind o scuză despre calul ce trebuia adăpat, și porni către grajduri. Pasul său începu cu fereală și prinse putere pe măsură ce se depărta. Vlaicu strecură pe urmele lui o privire deznădăjduită de om lăsat singur în fața greutăților, apoi își căută izbăvirea tot în ochii

ca ambra ai Ruxandrei. În lipsa altor martori din preajma lor, glasul lui căpătă tonuri mai apropiate, coborând în locurile unde între ei doi începea să se țeasă o intimitate:

— Ești întunecată precum cerul după ploaie, jupâniță, iar eu nu știu să te ajut până când nu-mi spui ce te-a supărat.

— Poate că nu-ți vine a crede, Vlaicule, începu Ruxandra tăios, dar taina ce-ați împărțit până astăzi cu toții, am aflat-o și eu.

— Dacă vorbești despre tainele purtate prin tolbele mele, atunci când paharnicul Manuc mă mână către toate zările cu treburi grabnice, atunci să știi că uneori nici nu le cunosc. Iar acelea pe care le cunosc nu-ți fac atingere domniei tale, spuse Vlaicu. Și dacă nu vorbești despre tainele din tolbe, atunci să mă crezi, jupâniță Ruxandră, curat îți spun că nu am altele. Tot ce sunt și ce-am făcut înainte să te cunosc, am așezat din primele zile la picioarele tale.

Ruxandra îl cercetă cu luare aminte. Privirile lui ofensate de așa o bănuială rămâneau drepte într-ale ei. Să fie cu putință ca Vlaicu să nu știe nimic? Atrăși de o forță necunoscută, ochii ei se îndreptară către conac. De la fereastra iatacului, maica sa urmărea ce se petrecea departe, în curte. Umbra ei nu se retrase atunci când Ruxandra o privi. Să însemne oare aceasta că jupâneasa depunea mărturie pentru Vlaicu? Ori numai că lucrurile sunt deja făptuite, iar ea va trebui să dovedească înțelepciune și să treacă peste ele?

— Suntem în mijlocul curții mele părintești, cinstite clucer, vorbi într-un târziu jupânița. Încă nu m-a dat nimeni de rușine în această curte, și nici nu doresc cuiva să plănuiască să o facă. Nu te uita că sunt doar o jupâniță, căci taica m-a dorit băiat pe când maica mă purta în pânțe, și am de gând să nu-l dezamăgesc. Te rog să-mi spui fără ocolișuri pentru ce ai intrat anul trecut în curtea noastră?

Pricina era mai serioasă decât toate năzdrăvăniile care necăjiseră vreodată pe Ruxandra. Vlaicu vedea aceasta și – știindu-se curat, nevinovat – simțea o plăcere curioasă punând stăpânire pe el. Se afla pe punctul de a se apropia încă și mai mult de jupânița, printr-o supărare grea pe care abia aștepta să o afle, pentru ca apoi să o poată spulbera într-o clipită, crescând în ochii ei.

— Aceasta nu-i o taină, jupâniță, spuse el. Cunoscusem pe paharnicul Manuc numai cu câteva zile mai înainte, și aflând că am fost cluceraș al domniei, că mă pricep la magaziile cu grâu și știu a bate cu spada și cu flinta, m-a luat pe lângă el ca să-i fiu de ajutor în negustorie.

— Altceva nu ți-a mai spus, atunci când te-a luat de ajutor? întrebă Ruxandra cu glasul, cu ochii, cu sprâncenele ridicate și cu întreaga ei ființă. Ceva legat de mine.

— Multe lucruri mi-a spus legate de tine, jupânița mea, din care eu am înțeles că-i ești dragă precum pruncii săi cei de acasă. Atâta doar a uitat, să pomenească numărul anilor trecuți de când te ridica până-n grindă ori te amăgea că a uitat darurile pentru tine în târg, la București. Din pricină că poveștile vorbeau despre o pruncă de ani puțini, vederea unei jupânițe frumoase ca soarele de pe cer m-a descumpănit, și știu astăzi că m-am dat de rușine în cele dintâi clipe, dar nădăjduiesc să-mi fie deja iertate toate acestea.

Lumina din jur și lucrurile pe care le privea schimbau nuanțele de chihlimbar și miere ale ochilor Ruxandrei. Uneori, atunci când vreo discuție mai înfocată îi permitea să-i cerceteze în voie, lui Vlaicu i se părea că vede în ei câmpurile de grâu și pârllogele, iazul cu livada și conacul, toate mici și îngrămadite în ambra cremoasă a ochilor ei.

De data aceasta el însuși se afla acolo, biată insectă captivă în chihlimbarele ei, mic și dublat: câte un Vlaicu în fiecare ochi câprui. Acolo ar fi dorit să viețuiască, și ferici imaginile acestea două ale sale.

— Să nu uiți, jupâniță, că pentru tine mut munții de pe locurile lor, pomeni Vlaicu una dintre vechile lor vorbe.

— Vlaicule, dacă ai știut și nu mi-ai spus, și nici acum nu vrei să mărturisești, atunci păcatul tău să fie, vorbi Ruxandra cu greutate, hotărâtă dintr-odată să curme tensiunea și să-i destăinuie secretul. Nu sunt de doisprezece ani, ci de aproape cincisprezece. Cu toții au știut, maica și cu tăicuțul, Aurică, nanu Manuc, și te bănuiam și pe tine. Am aflat în urmă cu câteva ceasuri despre un obicei vechi prin care erau apărute fetele de neam, ca să nu ajungă în Seraiul sultanului, ci să apuce să se mărite după creștini de-ai noștri.

Chipul lui Vlaicu se schimba după vorbele ei. Când jupânița își spuse vârsta, sprâncenele lui se ridicară nestăpânite și o lumină îi traversă ochii. Când înțelese, din enumerarea cu durere a tuturor celor ce au știut, că ea se simte trădată și a nimănui, fălcile i se încleștară și mâna pipăi mânerul spadei de la brâu. Iar când gândi că bănuiala ar fi putut să cadă și asupra lui, brațele i se depărtară ușor de trup și bărbia i se ridică, oferindu-se cu totul spre cercetare.

— Sunt de cincisprezece ani, mai spuse Ruxandra cu tristețe. Ca și cum mi-ar fi furat aproape trei ani din viață.

— Jupâniță, nimeni nu ți-a furat nimic. Motivele pentru care au hotărât astfel par să fie dintre cele mai bune, și apoi nu trebuie să te gândești că lor le-a venit ușor să păstreze taina, știind bine că într-o bună zi vei afla și te vei înstrăina de ei din această cauză, spuse Vlaicu, lămurit acum asupra rolului lui în toate acestea. Nimeni nu cred să aibă prea multe amintiri din primii doi-trei ani de viață, iar asta nu înseamnă că cineva le-a furat ceva. Caută să te așezi cu înțelepciune în locul sărmaneii maicii tale: ce ai fi făcut, să știi că asupra copilului tău plutește un astfel de pericol? Ai fi dat oare taina pe mâinile unei prunce de câțiva anișori? Tare mă îndoiesc.

„Cincisprezece ani! Cincisprezece!“ cânta pe sub toate acestea sufletul său, scăpat dintr-odată de stânjenea ce-l cuprindea ori de câte ori apropierea Ruxandrei îl tulbura. Ziua în care ar fi putut cuteza să se înfățișeze boierului cel tânăr, cerând de soție pe ultima dintre fiicele lui, părea astăzi mai aproape ca niciodată. Cel puțin se putea mărturisi Ruxandrei, fără să se mai simtă împovărat de vină pentru că tulbură o copilă prea mică de ani.

În vremea aceasta, Manuc trimitea cel din urmă înscris către Mariam, un zăpis scurt, lipsit de obișnuitele vorbe încurajatoare, numai câteva rânduri pe mijlocul hârtiei, anunțând-o că treburi grabnice îl vor ține departe o vreme, dar ea să se arate curajoasă și să nu sperie pruncii cu deznădejdi neîntemeiate. Un zăpis din care Mariam nu înțelese nimic, și numai cele ce aveau să se petreacă o lămuriră asupra înțelesului vorbelor scrise.

Fu ultima oară când în Mironești sosiră vești de la Manuc.

Paharnicul își pierdu urma imediat după acest drum al lui Vlaicu, și nimeni nu mai află nimic despre el vreme de mai bine de un an. De la o vreme începuse a se zvonii că s-ar afla în Constantinople, la Palatul Sultanilor, ridicat în rang de Mare Dragoman și îndeplinind felurite sarcini, unele cunoscute, iar altele necunoscute. Se mai zvonea chiar că i-ar fi fost date pe mână tratativele de pace cu rușii, ca unuia cu importante și folositoare legături cu Țarul Alexandru I.

Dar zvonurile acestea erau greu de crezut, de vreme ce Manuc paharnicul fusese întotdeauna nelipsit de la zaiafeturile date la Curtea Domnească pentru ofițerii ruși din București.

Iancu Jianu

1807, septembrie – la Hanul lui Manuc

Nu a atras atenția nimănui atunci când a intrat pe porțile hanului, călare pe calul său huțul scurt în picioare și îndesat. Furnicarul din curtea interioară a Hanului lui Manuc se afla, la cele dintâi ceasuri ale după-amiezei, în punctul cel mai înalt al învălmășelii zilnice. Din pricina orei, zarva pornise și în sălile unde fete încinse cu șorțuri albe serveau la mese. Mesenii înfometați le întâmpinau cu strigăte vesele, iar pe urmele lor se auzeau mai apoi câni de lut pline, ciocnite în sănătatea celor prezenți.

Cuprinse mai întâi întreaga curte într-o singură privire, căzută ca fulgerul printre negustori, cărăuși, zarafi ori călători cu interese nemărturisite. Ochii lui negri culeseră informațiile și le închiseră în spatele frunții. Mintea nu se preocupă să deslușească ceea ce culeseră ochii. Știa că, atunci când va avea nevoie de vreuna dintre informațiile aduse acum de ochii săi, ea va ieși la iveală și se va alătura singură acolo unde îi era locul, în urzeala cine știe cărei pricini.

Descălecă. Asemănător, într-un mod curios, calului său, bărbatul era scund și îndesat, dar părea puternic ca un taur, purtând în privire siguranța pe care ți-o dă forța. Obrazul ciupit de vărsat și mustața roșcovană, tăiată scurt, îi ascundeau

vârsta. Purta o scurteică de dimie cu găitane, cu mânecile spintecate până-n umeri, iar în chimirul de la brâu spânzurau două pistoale și un cuțit cu prăsele de os.

Tocmi un rîndaș al hanului să-i îngrijească de cal și, cu flinta în cumpănă în mîna dreaptă, urcă treptele către sala cea mai mare, de unde se revărsau afară zgomote de petrecere și arome grele de mâncăruri bogate. De la o masă izbucniră urale care-i strânsesă degetele boante pe patul armei, dar oamenii se arătară a fi fără primejdie, numai călători obișnuiți, răspunzând vreunei snoave fără perdea, povestite pe deasupra strachinilor aburinde. Mîna bărbatului se relaxă.

Nu mai erau locuri. Bărbatul rămase o clipă pe prag, cât să-l observe hangiul, care ridică de îndată un braț poruncitor și doi băietani apărură ca din pămînt, cu o masă și un scaun pe care le așezară într-un colț, sub fereastră.

De când paharnicul Manuc își pierduse urma, dispărînd fără veste în primăvară, jupân Iordache Patru-degete, hangiul, porunca în han. I se dusese vestea că venea din ceata lui Scarlat Fărcășanu, căpitan de haiduci mehedințeni, și că anume fusese ales astfel de către Manuc, pentru multele foloase ce le-ar fi putut trage de pe urma trecutului lui Iordache.

În primul rînd, cetele de voinici mehedințeni, care începuseră prin a se opune bandelor rebele ale lui Pasvante și sfârșiseră mai apoi prin a face dreptate prin satele Olteniei, deveneau o forță care nu-l putea lăsa indiferent pe Manuc. Apoi, cel pe care plănuia să-l lase cu poruncă în han trebuia să fie cunoscut și temut, astfel încât paharnicul să-și poată vedea în liniște de treburile mai îndepărtate de aceste meleaguri.

Și mai avea și o datorie către acest jupân care scăpase odată una dintre caravanele lui de la prada haiducilor lui Fărcășanu, așezându-se chezaș pentru buna-credință a paharnicului. Dar acestui din urmă motiv nu toți îi dădeau crezare, căci multe vorbe despre cetele de haiduci umblau singure pe drumurile țării.

De la bucătării se ivi o chelăreasă aprinsă toată la față din pricina focurilor între care stătuse. Își lepădase cu multă îndrăzneală ilicul, revărsînd o bucurie de sîni în cămașa largă căreia îi suflecaseră mânecile până dincolo de coate, dezvelind două brațe rumene și durdulii. Din pricina mulțimii